

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábon pillanor egyszerű hirdetésnél 10 Hl., többzörli hirdetésnél 14 Hl. — Hivatalos hirdetésnél minden szó 4 Hl. — Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:		A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.
Egész évre	8 kor.	ÉLES KAROLY.		
Fél évre	4 kor.	Leptulajdonos és kiadó:		
Negyed évre	2 kor.	HORVÁT GÁBOR.		
Egyes szám ára 20 fillér.				

Iskola vallás-erkölcsi oktatás nélkül.

Ugy-e, szinte hihetetlenül hangzik?! Pedig sajna! szomorúan igaz, amiről a vezető helyen most megemlékezünk. — S ép jókor!

Csak néhány nap még s újra megnyílnak városunkban is a tudás és ismeret csarnokainak lezárt kapui. Újra benépesülnek a poros iskolapadok, megkezdődik a tíz hónapos nehéz munka: a tanítás és nevelés áldásos munkája.

Ha sorra vesszük tanintézteinket, általában hizeleghetünk magunknak azaz, hogy iskoláink, különösen a tanítás menetének és a tananyag feldolgozásának tekintetében semmi kívánni valót nem hagynak maguk után.

Csak egy iskolája van városunknak, amelyhez méltán szó férhet és ez a mi ipariskolánk. — Valósággal váltott gyerekek. — A város a fenntartója, az állam a táplálója. De egyik sem akarja édes szülőltjének elismerni. — Ez az igazság.

Igy magyarázható meg azután, hogy dacára azon szigorú intézkedésnek, miszerint különösen alsóbb fokú iskolákban a vallás-erkölcsi oktatás elengedhetetlen követelmény, a mi iparostanulóink ilyenben kezdettől nem részesültek és jelenben sem részesülnek, sőt ennek

bevezetésére *mindeddig komoly lépés nem is történt.*

Igazán felesleges szószaporítás lenne arról beszélni, hogy az iparostanoncok vallás-erkölcsi képzése, — különösen áldatlan jelenünkben — szinte kiáltó parancs, mely előtt meg kell hajolnia még a túlszabodon gondolkozó agynak is.

Meghajolt maga az álladalom, midőn nevelésügyének legfőbb öre és intézője: a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tényleges szentesített törvények alapján az összes ipariskolákban is szigorúan kötelezővé tette a vallás-erkölcsi oktatást azon utasítással, hogy az ilyen iskolák fenntartói az egyes felekezetekkel karöltve erről gondoskodjanak és a maguk terhére évi költségvetésükbe a kellő és méltányos díjazást állítsák be. Amint ez *mindenütt* meg is van — Sümege város kivételével.

És bátran merem kérdezni: *van-e széles e hazában még egy olyan iparostanonc iskola, melyben a vallás-erkölcsi oktatás csak pium desiderium, — jámbor óhajítás, —*; ahol hetenkint a serdülő iparosifjak vallásos oktatásban nem részesülnek?! — Természetesen, a méltányos díjazás az iskolafenntartó terhét képezi. Mert miként az állam az ő iskoláiban, a felekezetek és a magánintézetek tulajdonosai is a saját intézeteikben gondoskodnak a törvényben meg-

kívánt vallás-erkölcsi oktatás bevezetéséről és a hittanítók díjazásáról, *úgy a községek is hasonlóképen tartoznak ezzel, mint iskolafenntartók*, bármily jellegű legyen is az iskolájuk. És ezt a terhet viselik is *mindenütt*. Vagy csak egy példát kérek állításom megcáfolására.

Ahol hasonló jellegű iparos iskolában eddig tanítottam, — négy állomás-helyemen jutott ki ebből a megbizásból, — *mindenütt* azon egység szerint díjazták a vallásórákat, mint a reáltárgyak óraszámait.

Legyen szabad csak két eminens esetre hivatkoznom. Budapest székesfőváros és Szabadka szab. kir. város a kultuszminisztériumhoz fordultak, hogy oldja fel őket a hitoktatók díjazása alól. A válasz a következő volt: „... a szóban forgó községi iskola hitoktatására kiküldött, illetőleg a szükséghez képest még kiküldendő hitoktatóknak a m. kir. belügyminisztérium által az 1871. évi május hó 18-án 9839. sz. a. kelt átiratom folytán megállapított illetményeit úgy a multra, valamint a jövőre nézve pontosan szolgáltassa ki.”

És mindkét panaszos iskolafenntartó város mindmáig hordozza a megfelelő-bezett terheket.

Sokan egészen magától értetődőnek gondolják, hogy miután az a vallásoktató egyházi ruhát visel, egészen az egy-

Az aranybogár.

— A Sümeg és Vidéke eredeti tárcaja. —

Az öreg Vámos tanár már az iskolai év közepén kezdett panaszkodni.

— Édes direktor úr, igazán nem bírom ki. Ezek az akasztani valók fönkrekesznek!

— No, no még egy kis türelem, kedves tanár úr, hiszen nemsokára itt a vakáció, azután pihenhet.

— De "a tudóm, a tudóm... siránkozott az öreg Vámos és panaszosan kezdett köhécselni.

Ez a köhécselés nem volt őszinte. Valamint-hogy pusztá ravaszkodás volt a folytonos siránkozás is. Igazság szerint kutya baja sem volt az öregnek.

Az intézetben azonban senki sem tudott erről. Hittek az öreg panaszaiiban, a sokszor főlhánytorgatott betegségében s az igazgató valóságos statáriális eljárást indított az öreg Vámos növendékei ellen.

— Hogy lehet egy ilyen öreg embert agyonbosszantani! Nem szégyenlik magukat? Hiszen önök már nagy diákok.

Vámos Nikodém tanár, aki a hatodik osztályt tanította a természetrajzra, különben nevezetes, híres ember volt. A tudományos világban nagy népszerűségnek örvendett, a nevét a külföldön is ismerték.

Az öreg tanár egyike volt a legkiválóbb bogarászoknak. Szakkönyveket írt a rovarokról általában, csodálatos élelátással és biztossággal rajzolta meg a rovarvilág társadalmi életét és nagy feltűnést keltő könyvei révén levelező tagja volt az Akadémiának is.

Még ki sem tavaszodott teljesen s Vámos tanárnak máris szűk volt az iskola négy fala.

Minden vágya a hegyekhez, az erdőkhoz kötötte, ahol lepkehálók, szpiritusos üvegekkel fölfegyverkezve naphosszat kergette a rovarokat. A bogarász szenvedélye nem hagyta nyugton.

Apró ravaszkodások, színlett betegeskedések árán aztán sikerült végre az öreg Vámos tanárnak még a tavasz elején szabadságot kapnia.

Valahol a székely hegyek közt, a romániai határon kiokumált magának egy kis fűrdőt. Fenyves vidék terül el ott s Vámos tanár váltig hangoztatta, hogy beteg tüdejére a fenyves levegő igen jó hatással lesz.

Az igazság a dologban pedig az volt, hogy Vámos tanárnak valamelyik tisztelője e vidékről valami különös bogarat küldött be s a tudós bogarásznak ez már elég volt, hogy minden vágya e vidékre hajtsa.

II.

A szilváspataki fűrdő még teljesen üres volt, amikor Vámos Nikodém a lepkehálóival és szpiritusos üvegeivel odaérkezett. A kis határszéli fűrdő különben sem örvendett valami nagy látogatottságnak. Késő júliusban ha volt némi fűrdői élet ott, akkor is nagyjából romániai bojárok rándultak át egy-két hétre fenyves-kurára. Magyar ember, ha csak turista nem volt, ritkán tette oda a lábát.

Vámos tanár úr meglehetősen feltűnést keltett hát Szilváspatakon. A feltűnéshez nagyban hozzájárult Vámos tanár úr furcsa arzenálja: a zöld lepkehálók, szpiritusos üvegek és az egyéb ugynevezett „rovartani eszközök.”

És két nap alatt a tudós bogarász már nyakig benne volt a bogarászásban.

III.

Vámos Nikodém tanár úr egy napon a szilváspataki fenyveserdőben egy bozót tövében két aranybogarat pillantott meg. A két aranybogár különös fényben csillogott és Vámos tanár úr hirtelen hóna alá csapva a zöld lepkehálót, óvatosan közeledett a bozóthoz.

— Hopp!

Vámos tanár úr rátette kezét a két aranybogárra. A tudós bogarász majd összeesett a meglepetéstől, amikor a két aranybogár helyett egy hamvas, piros leánycar bukkant hirtelen elébe. A két aranybogár, a leány két csillogó, lázas szeme, mintha kacagott volna és Vámos tanár úr kiejtette hóna alól a zöld lepkehálót.

— Ki vagy? — kérdezte megriadva.

— Rákinak hívnak! — felelt a leány és közebe vette a lepkehálót.

— Kis fehéringujjas parasztleány volt.

Vámos Nikodém professzor ember volt, tehát egzaminálni kezdte a leányt:

— Hát hogy kerülsz ide?

— Én mindig itt vagyok. Itt élek az apámmal.

— S az apád?

— Borvizes székely. Most Borszéken van és egy hét múlva utnak indulunk. Megyünk vizet árulni.

Vámos tanár urnak ez elég volt. Vette a hálót és tovább ment. A lány azonban utánna szólt:

— Bácsi adja nekem azt a hálót. Hadd fogjak pillangót vele!

Vámos Nikodém kelleltenül fordította el a fejét. Jó ember volt nehezen tudott megtagadni valamit. Zavartan mondta:

— Nem adom, ha pillangót akarsz fogni, hát fogjunk együtt!

báza köteles róla anyagilag gondoskodni. Pedig nem áll e felfogás. *Ki miben tördik, fírad, onnan várja és méltán várhatja* is anyagi ellátását, különösen akkor, ha ez képezi bázisát ekziszcenciájának.

Hogy így részletesen kitértem a kérdéses ügy eme oldalára, okát abban kell keresni, hogy épp ez képezte és képezi ma is *gerincét* ezen visszás és törvényellenes állapot stagnálásának.

Kiváncsian kérdezem: vajjon ipariskolánk igazgatója, ki maga évről-évre sürgeti már ezen ügy rendezését, *miként s ki által tölteti ki az iparostanulók végbizonyítványában mindjárt a vezető helyen levő „Hit- és erkölcs-tan” rovatot?* Vagy az üresen marad talán? De akkor a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1891. évi febr. hó 16-án 284. sz. a. kelt rendelete értelmében ez a bizonyítvány *hiányos és értéktelen.*

Talán szerénytelenség végül felemlítenem, hogy legkevésbé gyümölcstelen az a parányi áldozat, mit alamiznamorzsaként egyes iskolafentartók a vallás-erkölcsös oktatás érdekében meghoznak. Főképp *serdülő ifjak* illetén képzése csak áldást ígér, áldást hoz különösen napjainkban, midőn államfelforgató és közrendet veszélyeztető irányzatok jelentkeznek az alsóbb, főképp az iparos osztály sorában.

Ha az az iparos ifjú hallani fogja évről-évre ismételt, hogy az *eszme és anyag* csak úgy nyerne kenetet s magasabb értelmet, ha azokat a vallás és erkölcs kútfejjével, a legmagasztosabbal, t. i. Istennel hozzuk kapcsolatba; ha hallja, *hogy Isten a világ első munkása*, amint maga a mindenség vallja, hirdeti ezt: a nap és hold, — a hajnal és éjféli, — a hegyek és mélységek, — a cédrus és fűszál, az oroszlán és hangya; sőt midőn megérzi majd lelkében, hogy az első harmatcsepp is, mely a virágok kelyhén felgyöngyözött, *Isten verejtéke volt*: lehetetlen, hogy *átoknak tartsa sorsát* s felpanaszolja a verítéket, mely homlokát áztatja nehéz munkája közben.

És nem apostoli munka vár-e ma különösen az iparos iskolákra és benők főképp a hittanítókra: *megértetni és előre kioktatni, felvértezni* azt a serdülő iparos ifjút a *szocializmus*,

IV.

Egy héten át a tudós bogarász együtt bogarászott a kis parasztleánnyal. Ha szenvedélyes bogarász volt Vámos tanár ur, a leány még szenvedélyesebbnek bizonyult. Egészen összebarátkoztak.

— Ráki te, — kérdezte néha Vámos tanár ur, — hát hogy híjják ezt a bogarat?

— És a leány mindig meg tudta nevezni. Ott élt születésétől fogva a hegyek között és mindent ismert. Egy-egy rovarnak talán maga adott nevet, de ezek a nevek mindig érdekesek és eredetiek voltak.

— Talentum ez a leány! — állapította meg magában Vámos tanár ur.

Egy hét múlva azonban Borszékéről megérkezett a borvizes székely, Vámos tanár ur meghökent. Elmegy a lány s ő társ nélkül marad. Szólt a leánynak:

— Te Ráki, eljőnnél velem?

— Hova?

— Egy nagy városba. A házamban van egy szoba, abban üvegszékények alatt sok-sok millió bogár. Eljőnnél?

— Megyek.

— Helyés. Szólok az apádnak.

A borvizes székely belement az alkuba. A tudós tanár ur elviszi cselédnek a leányát, hiszen ugys annak szánta. Kap érte cifra ruhákat, uri ellátást, ő, az apa pedig nehéz forintokat. És Vámos tanár ur boldogan mondta Rákinak:

— Aranybogár! Együtt megyünk. Te leszel a famulusom!

a testet-lelket gyilkoló alkoholizmus, a mindjobban fenyegető immorlizmus stb. stb. rákfenés jelenségeire és veszedelmes következményeire.

Hát a becsületesség, a jellem, a polgári és erkölcsi erények, a törvénytisztelet, a tekintély elismerése, az erkölcsös élet, a takarékoság, a nemeslelkűség, a szívjóság, az emberszeretet, az istenfélelem, a vallásosság, stb. stb., — *nem olyan kellékek-e*, minőkre minden embernek, tehát annak a küzködő iparosnak is életboldogulásához feltétlenül szüksége van? *És lám a hittanító* ezeket plántálja ifjúi lelkébe annak a *leendő iparosnak*. És ezt csak ő teheti, mert ebben ő a *képzett mester* s mert ő *tisztán* ezért lépi át az iskola küszöbét. A számtan, rajz, nyelvtan, stb. reáltárgyak tanítása keretébe mindezek be nem vonhatók, — miként nem is teszik azt ezen tárgyak előadói.

Tehát midőn maga az álladalom *törvényben* intézkedik az iparos tanulóknak vallás-erkölcsi oktatásáról, elvárjuk ennek Sümegeen való érvényesülését is — még pedig már a jövő iskolai év kezdetén.

S ennek szorgalmazására különösen azon t. v. képviselő urakat kérjük föl, kik mint iparosok főképp érdekelve vannak ezen kérdésben. És az iskolaszékek becses figyelmét is felhívjuk ezen felszólamlásunk mérlegelésére.

Talán nem hangzik el szavunk, mint a pusztában kiáltónak szava . . .

De ha esetleg így történnék, e hangok hullámai másutt majd méltánylásra találnak.

T. I.

Társadalmi hibák.

(L. I.) Aki figyelemmel kíséri társadalmi életünket, megdöbbenve kell hogy lássa azon nagymérvű erjedést, mely társadalmunk minden rétegét áthatja. Hiába kíséretének meg ez erjedés el vagy visszafojtását; — mesterséges uton sikerülne tán azt — idegen alkatrészek közbevetése által — bizonyos időre elhalasztani, azonban végkép elfojtani lehetetlen. De a kíséret is veszélyes volna, mert a történelem tanulsága szerint a visszafojtott társadalmi erjedés romboló erővel szokott kitörni s ha kitör, akkor pusztít és öl.

Vezérférfaik feladata e társadalmi erjedést figyelemmel kísérni, lehetőleg azt irányítani s vezetni, oda törekedni, hogy ez átalakulás lehetőleg kevés rombolással, lehető kevés megrázkódtatással menjen végbe. A sajtó feladata e nagy munkához segédkezést nyújtani az által, hogy e jelenségekre reá mutatva a gyógyítást kéri és sürgeti.

Mindensékelőtt azt a helyet kell keresnünk, hol a társadalmi akarat leginkább van kifejezve — és e helynek viszonyai leginkább jellegzik társadalmi életünket.

Ha egyes község társadalmi állapotát akar-nók megítélni a községtanácstermét, a várme-gyénél a megyeházát kellene bírálát tárgyává tenni, de mikor a magyar társadalmat akarjuk megfigyelésünk tárgyává tenni, akkor az ország-gyűlést kell megfigyelésünk alapjává tenni, abból a szempontból indulva ki, hogy ott a nép kép-visolete van, az tehát a néplélek tükré.

Igaz ugyan, hogy a népakarat, néplélek ki-fejezése ellen nagy és sok igazságot lehetne ellen-vetésül felhozni, de nagyjában mégis elfogadható és társadalmi állapotaink megítélésére leginkább ezen intézmény szolgálhat alapul.

Am nézzük ezt s itéljük társadalmi szem-pontból. Mindenek előtt azt a nagy hibát talál-juk, hogy két szélsőség van képviselve. A min-dent jóváhagyó párt és az a párt mely a boldogulást nem a természetes fejlődés útján, hanem radiká-lis eszközök alkalmazása által akarja elérni.

Ezt a két irányt találjuk a társadalmi élet-ben is s e két párt élet halál harcának tüneteit észlelhetjük. A vagyonos osztály, mely önmagá-val és sorsával a társadalmi renddel is megvan elégedve — s így mindent jónak talál s mindent jóvá hagy, csak az ő érdekkörének cirkulmasai ne sértessének.

De tajtékózó dühben, vérben forgó szemek-kel áll átellenében a másik párt, lelkében elé-gedetlenség, az arcán a gyűlölet ül — mindent

rosznak talál, felforgatni akarja az egész társa-dalmi rendet — önmagával meghasonlásban, rom-bolni, törni s zuzni akar.

Ott önmegelégedést, itt világ gyűlöletet ta-lálunk, ott a lökét itt a munkát látjuk.

E két párt kibékítése, az ellentétek eloszla-tása képezi a szocializmus kérdésének a meg-oldását, mely kérdést bármennyire iszonyodunk is tőle meg kell oldanunk.

Csak itt is az a nagy baj, hogy nincs oly társadalmi rétegünk, melyet e két ellentétes párt közé ékelni lehetne.

De nézzük társadalmi tükrünkben, — az országházban a pártalakulást. Találunk ott ó és új liberálisokat, függetlenségi negyvennyolcas pártot s végül a neppártot. Társadalmi viszonya-inkban e pártok mit jelentenek? Ó és új libe-rális párt: nem más, mint régi s új hazugság, Hisz maga a liberálizmus nem lehet alapja sem a politikai, sem a társadalmi elvek hitvallásá-nak. A liberálizmus a műveltség fokának kife-jezése lehet csak. Minél műveltebb az egyén, annál szabadelvűbb lesz a nézete. Találunk-e olyan embert, aki magáról azt mondaná: „mű-velt ember vagyok”. — De akárhány emberre akadunk, aki szabadelvűségét hangoztatja, hogy ezáltal az ellenkezőjét takarja.

Hogy a neppárt nevének nem felel meg, azt bővebben bizonyítani felesleges.

Társadalmi életünk rétegzete ezen pártala-kulások szerint van idomítva, de mert a politi-kai pártalakulás nem felel meg a valóság s igazságnak, tehát társadalmi szervezetünk is hibás. A népéletben pedig az igazság képezheti csak a fejlődési alapot, ezért keletkezett a nagy erjedési processzus, mely társadalmi épületünk strukturáját összeomlással fenyegeti s mely er-jedés, ha helyesen irányítva nem lesz, csakha-mar romboló s pusztító erejét fogja velünk érez-tetni s romok alá temeti nemzetünket.

Az új átalakulás, mely nemzetünk jövőjé-nek alapját képezheti, nem lehet továbbra poli-tikai felszólamlásokból összetákoltt üresség, sem nemzetiségi, sem vallásfelekezeti kérdésekből mesterséges módon készült gravaminák, — az átalakulás alapját csak a nemzeti anyagi érde-kek kielégítése, a nagy közgazdasági kérdések helyes, céltudatos megfejtése képezhetik.

Ezekről jövőre!

Romboló bűnök.

Akik vizsgálják az emberi társadalom élet-ütereinek verését, folyton azt hangoztatják, hogy romlást látnak mindenfelé, hogy a hanyatló szá-zaddal hanyatlók az erkölcs, rongyá foszlik a becsület.

Ezek közül igen sokan meg vannak győződve arról, hogy a javulás jelenségeit hiába várjuk. Mások pedig reménytelenül hiszik, hogy a sötét-ség, nem tarthat sokáig, a javulásnak be kell következnie, különben elvesz az emberiség.

Ha jól emlékszem a nagy Napoleon mondta, hogy a nemes irányu társadalomhoz csak ne-mes anyák kellenek. Azaz nevelés kell a világnak, erkölcsi alapon nyugvó nevelés. Ez teszi szil-lárddá az embert. Jó nevelés mellett nincs bűn s nem bír a vétek gyökeret verni a lélekben. Addig azonban, míg a gyermek utolsó gondja lesz az anyának, ne várjunk javulást. Addig az evange-lista által említett három bűn: az anyag kíván-sága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége fogják pusztítani az emberiséget.

Igen az anyag kívánsága! Rendetlen élet, mely a serdülő ifjuság gondolkozását rontja, tönkre teszi szellemét, megöli idő előtt erkölcsi értékét. Rohanás az élvezetek után, melyek melegágyai az eltévedésnek, bűnnek, sikkasz-tásnak, lopásnak és öngyilkosságnak. Festett arcok, pénzen vásárolt szerelem abban a kor-ban, midőn oly ártatlannak kellene lenni a lé-leknek, mint a lesett hónak. Frivol beszédek, obszcén képek, rossz társaságok rombolják azok lelkét, kiknek szellemi erejére és férfias maga-tartására számít a társadalom. Korán vénülő arcok, blazirt életnézetek, bántó hiteltlenség, ki-nevetése az eszményeknek, ezek mind-mind ar-ról beszélnek, hogy-betegek az emberiség haj-tásai, s mielőtt gyümölcsöket hoznának, elhul-lalják leveleiket. A kor szelleme irázatos erővel pusztítja nemzetünk reménységét, a kor halomra dőnti a szülők reményeit, a temetők telnek, egy-egy kora ifjuságban kihalt élet ravatalánál azt halljuk, hogy akit most szívitépő fájdalom-mal könnyeznek, az élet virágzó szakában már nem találván örömet az életben, eldobta azt magától.

A második pusztító bűn: a szemek kíván-sága. Mindenki vagyonos akar lenni és törekvé-sében sokszor meginog a becsület szelleme. — Mindenki többnek akar látszani a valóságnál és azt hiszi, hogy lelke szegénységét befűdik a kincsek, melyeket ha nem tud lázas és

emészti munkával megszerezni, akkor hitvány eszközökkel igyekszik elérni. A fény, a pompa utazása a gazdagnál: a bukás lejtőjére viszi a kevésbé módos embert s azért látjuk napról-napra azt, hogy miképpen omlik össze egy-egy család élete, miképpen maradnak kereső nélkül az árvák és özvegyek, kik sötét fátyolba burkoltan hordják szívökben a tört, melyet a gondatlanság és könyveltség vert szívökbe. Nem az Isten uralkodik már a szívek felett, hanem a mammon. Nem a türelem ad ma kenyeret, hanem a furfang, a mások rászédése és mindannak megkísértése, mi könnyű életet biztosít annak, ki elnyomja lelkiismeretének háborgó szavát. A hivalkodásra, a büns életre pénz kell s ki erre adta magát, ráteszi mindenét: életét, becsületét az utolsó kártyára s ha veszt, rezignációval vagy föbe lövi magát, vagy nyirkos börtönbe jut, hol lázongó vére lehül a hús falak között.

A harmadik romboló bűn: az élet kevélysége. Nem volt kor, melyben több füres fejű ember grasszált volna, mint most. Egy érdemes mellett százával látjuk a lézengő ritteket. kik homályos agyukkal romlásra vannak az egészséges fejlődésnek. Valóságos dongó szunyogok, melyek boszantják zűmmögésükkel azokat, kik kezükkel és eszükkel dolgoznak. Üres kalászkok, felemelt fővel mag nélkül és mégis kevélyek mint a pávák, melyek rikácsoló hangjukat tetszelegve hasonlítják össze a mezei pacosirta dalával. Külső máz van rajtuk, de koldus lélek rejtezik a cifra köntös alatt, melyhez igen sokszor bűn, szenny és önérdék miazmái tapadnak. A szerencse felemeli őket, kiknek kegyéért eseng azután száz meg száz ember, űzve a szükségétől, a megélhetés gondjától, az előremenés vágyától.

Ezek a bűnök ölték meg Rómát, ezek voltak a világtörténelemben feljegyzett bukások okai, ezek bűntíják meg most is a társadalom fejlődését. Ha azonban a nevelés egészséges alapokon fog megindulni, ha az emberiség reményeit nagyobb gonddal fogják nevelni a szülők, a szeretet hatalma és világossága előtt elvesztik pusztító erejüket a bűnök, melyeknek nyomában romlás, könny, gyász és késő bánat fakadnak.

t-1-

H I R E K.

A király születésnapja. Válságos időkben tölté be szeretett királyunk 73-ik születésnapját. Ámde e napon megfelekezünk a nemzet és király között oly gyakran kielesedő ellentétekről, e napon ne vegyüljön disszonans hang az ünnepi imába! Forduljunk imánkkal a magyarok Istenéhez, kérjük fordítsa felénk a király szívét, hogy lássa, tudja, érezze azt a hódoló szeretetet, mellyel hű magyar népe övezi. Ne hallgasson elleneinkre az ő tanácsosaira, hallgasson szíve szavára, mert tudjuk, hogy ennek minden dobbanása az irántunk való szeretet. Mi pedig alattvalói hódolattal és szeretettel küldjük feléje üdvkívánatainkat: Eljen a mi ősz királyunk sokáig, addig míg a mi honunknak él!

Aug. hó 18-án királyunk 73-ik születésnapja alkalmából a sümegi róm. kat. plébánia-templomban hálaadó mise volt. A misét *Németh János* tartotta *Tamási* káplán és *Sümegi* kegyesrendi papnövendék segítségével. A misén képviselve volt városunk polgársága és hatósága.

Csábrendek is méltón ünnepelték királyunk születésének évfordulóját. A misét *Tóth plébános* tartotta. A templomi énekrészeket *Tóth Lajos* a budapesti „Zenede” tanára kísérte.

Személyi hír. *Eitner* Zsigmond kerületünk országgyűlési képviselője városunkba érkezett és néhány napig itt fog tartózkodni.

Szerkesztőségünk köréből. *Éles* Károly lapunk felelős szerkesztője, pár heti tartózkodásra a fővárosba utazott.

Szent István. Teljes lobogódiszt öltött városunk 20-án, *Szent István* ünnepén, mely a legnagyobb nevet és a hozzáfűződő legnagyobb eszmét idezte minden magyar emlékébe. A 9 órakor tartott díszmise után, melyet *Németh János plébános* celebrált *Tamási István káplán* és *Sümegi Gyula kegyesrendű* növ. pap segédletével, *Tamási István* a már ismert szónoki képességével lelkes beszédet intézett a hívőkhez. Az ünnepi szertartás a nemzeti himnusz éneklésével végződött.

Szent István napját a szokásos hagyomány-nyal ünnepelték meg a csábrendeki r. kat. templomban is. A templom zsufolásig megtelt ájtatos közönséggel. Dél előtt 10 órakor volt az ünnepi

istentisztelet, melyet *Tóth Károly plébános* végzett. Az ünnepi prédikációt *Németh Lajos I. évet* végzett theológusnövendék mondta. A fiatal klerikus szép beszéde mély benyomást tett a jelenvoit hivatokra.

Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatási ügyi m. kir. miniszter a kecskethelyi katolikus főgimnázium tanártestületének 500 koronás iskola-alapítványért köszönetét nyilvánította.

Gyűlés. A polgári önképzőkör választmánya f. hó 15-én délután gyűlést tartott, melyen *Eitner* Sándor elnök meglepő részvétellel emlékezett meg *Posszonyi Józsefről*, a beteg alelnökről és a szerencsétlenül járt *Joachminisztal István ház-nagyról*. A gyűlés mély sajnálattal vette tudomásul az elnök jelentését, majd a ház-nagy felgyógyulási-*Klaff* Lajost választotta meg. A nagyterem kifűstését a választmány elhatározta s erre 50 koronát szavazott meg. A könyvtár megrongyolódott könyveit kijavíttatják és bekötetik. Végül több kisebb dolog megbeszélése után elnök a szíves részvételt megköszönte s a gyűlést eloszlatta.

Rákóczi ünnepek. Mindegyre szélesebb körökben ünnepli a magyar nép a nagy fejedelem emlékezetét. Várnyegyeinkben legutóbb Kecske-lyen volt fényes sikerű Rákóczi ünnep, most pedig a Nagykanizsán idűző egyetemi polgárok-tól kaptuk a következő lelkes hangú felhívást:

„Rákóczi harcainak kétszázados évfordulóján szűltében-hosszában kigyultak az emlékezés ör-tűzei; a heros-imádás templomaiban mindenütt felhangzottak a zsolozsmák, melyek egy nemzet szent kegyeletét vitték fel ahhoz, ki a magyar szabadság szent ügyéért élt, küzdött és szám-űzetést szenvedett. A szent kegyelet adóját jó-juk le mi is, mikor folyó hó 23-ikát Rákóczi Ferenc emlékezetének szenteljük. — Dél előtt nagyszabású Matinéet rendezünk, este pedig dísz-előadás lesz a színházban és felkérésünkre az „Ócskay brigadéros” fog színi körülni. Nagy-kanizsa város hazafias közönségéhez pedig ez-után azzal a kéréssel fordulunk, hogy szentelje-ozt a napot velünk együtt Rákóczi Ferenc em-lékezetének és hazafias érzése megnyilatkozásá-nak külső jelűl házaít lobogózza fel.”

Csak a mi városánk polgárait foglalják el annyira a mindennapi élet gondjai, hogy nem szentelhet egy napot az első nagy magyar sza-badsághős emlékezetének?

Az iparos ifjak táncestje. Már régen megszoktuk, hogy valahány sikerűlt táncmulat-ság Sümegen van azt az iparos ifjak rendezik. Nem mondunk hát azzal sem meglepöt, hogy a csű-törtörki táncmulatság minden tekintetben oly fénye-sen sikerűlt, hogy semmi kívánni valót nem ha-gyott hátra. Az egyesület elnöksége és rendező-sege önmagát multa felűl és fáradságának meg is volt az eredménye. Már a kora délutáni órákban gyűlekeztek az egyesület tagjai és ven-dégei az egyesület kerthelyiségében, hogy végig-nézzék illetve végigkűzdjék az egyesület által rendezett tekeversenyt. A tekeverseny eredménye a következő: *Novák Zsigmond* (15 báb) mosdó készletet, *Tavaszi Jenő* (14 báb) asztali lámpát. *Kohlman Miksa* (13-5 báb) likőrös készletet, *Gróf Tivadar* (13-3 báb) cukor tartót, *Paulinyi József* (13-2 báb) kézi bűrűndöt nyertek. A tekeverseny végeztével az ifjúság megkezdte a táncot és folytatta a reggeli órákig. A szép nyári éjszaka és a sok hájós leányarc oly vídám jó kedvre hangolta ifjainkat, hogy a vén Nap már jó ideje pislogott a hegyek mögűl mikor még oshányan nem akartak megválni az önképzőkör kertjéttől. Annyi szép leányt pedig nagyon régen láttunk már együtt mint itt az iparos ifjuság táncmulatságán. Kitéllett volna belőlűk egy ki-sebbszerű szépségverseny, melyen azonban e sorok írója nem szeretett volna zsűri tag lenni — nem tudott volna választani. A jelen volt höl-gyek közül következőket sikerűlt tudóstíonknak feljegyezni. Asszonyok: *Bazsó Györgyné* (Dombó-vár), *Kis Jánosné*, *Kondor Lajosné*, *Özv. Lázár Istvánné*, *Lázár Károlyné*, *Lukács Gáborné*, *Mo-hosné*, *Nagy Gáborné*, *Neuman Dávidné*, *Özv. Németh Istvánné*, *Pethő Károlyné*, *Saffer Jenőné*, *Szűjártó Györgyné*, *Tóth József órásné*. Leányok: *Bazsó Anna és Mari*, *Balasics Margit*, *Herman Mari*, *Holl Erzsé*, *Kis Mariska*, *Kreiner Mariska* (Budapest), *Lázár Mari*, *Lázár Magda*, *Mobos Ilona*, *Nagy Hermin*, *Neuman Vilma*, *Németh Mari és Anna*, *Pethő Magda*, *Saffer Jolán*, *Tóth Magda*.

Köszönet. Az iparos ifjusági egyesület aug. 20-án tartott táncmulatságán a következők fizettek felűl: *Eitner Zsigmond* 9 K, *Eitner Jenő* 5 K, *Bárdi György*, *Mesterházy Sándor*, *Orbán István*, *Würzburger Sándor*, *Márkus Ignác* 2-2 K, *Eisenstadter Mór*, *Kohn Izidor*, *Urr Pál*, *Bazsó József*, *Németh Ignác*, *Klaff Lajos*, *Talabér Ká-roly*, *Karácsony Kálmán*, *Szerdabelyi Károly*, *Messer Jakab*, *Holl Jenő*, *Klein Mór*, *Galgóci Ferenc*, *Horvát Gábor* 1-1 K, *Pethő Károly*, *Hermann István*, *Fazekas Gyula*, *Miskó Sándor*, *Sranc János* 60-60 f, *Paulinyi József*, *Horváth*

Lajos 50-50 f, *Szűjártó György*, *Geiger János* 40-40 f. A szíves felűfizetésekért ezután mond köszönetet az egyesűlet elnöksége.

A vármegye házából. A f. évi szeptember hó 14-én tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésre az 1904 évi megyei költség-vetés megállapítása tárgyában teendő véleményes jelentés ékésztése végett az állandó választ-mány ülése az 1886. évi XXI-ik t.-e 17 §-a értel-mében folyó évi augusztus hó 31-én ugyan a fent kitett közgyűlésen felveendő egyéb törvény-hatósági ügyek közgyűlési tárgyalásának elkű-sűltése végett az állandó választmányi ülés folyó évi szeptember hó 5-én mindenkor délelűt 9 óra-*kor Zalaegerszegen a vármegye-ház gyűlésterm*-ben fog megtartatni.

Az Eötvös alap. A tanítók országos Eötvös alapjának f. hó 17-én tartott közgyűlése *Bánfi Mariskának*, *Bánfi Alajos igazgató-tanító* leányának 100 K segedelmet szavazott meg, *Varga Kálmán műegyetemi hallgató* pedig a *Tanítók Házába* a feldíjas (havi 20 koronás) helyre fölvetve.

Szoborleleplezés Almádban. Impozáns ünnepély keretében leplezik le Almádban e hó 23-án *Kossuth Lajos szobrát*. A szobor talpazata almádi vörös kűből készűt és 250 cm. magas lesz a szobrot az új eszlánodon helyezik el. Az ünnepély hivatalos sorrendje a következő:

1. *Hymnus.* Elűadja a veszprémi *Petőfi-kör* dalárdája.
2. *Kossuth ima.* *Rákosi Viktortól.* Elűadja *Bónis Pál*.
3. *Kossuth dal.* Éneklű a dalárda.
4. *Ünnepi beszéd.* Mondja *Eötvös Károly* orsz képviselő.
5. *A szobor átadása és átvettele.*
6. *Kossuthok elhelyezése.*
7. *Szózat.* Éneklű az egyesűlt dalárda.

Az ünnepélyre leutaznak a fővárosból *Kossuth Ferenc*, *Hentaller Lajos*, *Nessy Pál* és még néhány országgyűlési képviselő.

Életmentő tanuló. *Wilcek Gyula* zala-egerszegi fiatalember a Zala folyóban lovat akart usztatni. Uszni azonban nem tudott, a folyó kű-zepén a ló elmerűlt s vele együtt *Wilcek Gyula* is. Segűlykűltásaira *Holzapfel Sándor* szombathelyi illetűségű felsű kereskedelmi iskolai tanuló, ki akkor éppen fürdött, utána uszott és saját élete kockázatásával a vízből kihuzta.

Bucsu. Csábrendeken e hó 16-án tartot-ták a *Lőrinc* napi bucsut. A délelűtti misét *Tóth Károly plébános* tartotta. Napközben a községben igen nagy élénkség uralkodott s a piacon lévő sátrak kűzött még a késű éjeli órákban is óriási néptömeg hullámozott. S amit jólesű meglegedűs-sel konstatahatunk a bucsu minden kellemetlen incidens nélkül zajlott le.

Agyonűttűtű legény. *Bucsu* volt *Zalabérben* az elműtű vasárnap, mely alkalommal tekever-senyt rendeztek a legények a nagyvendűglűben: A szerencse különűsen kedvezett az egyik játé-kosnak *Halász István* gazdalegűnynek, akire emi-att a többiek feltűkenykedtek. *Németh Vince* ismű-telten fenyegetűdűtt is, hogy leűlű, ha ki merű tenni a lábát az uccára. *Halász* már csak a virtus kedűéért is kiűakart, menni, azonban társai visszatartották. Késű este mégis kiment, *Németh Vince* pedig leste az uccán s botjával olyantűtűt a fejűre, hogy megtűntorodott. Mikor mag-gához tert, fölemelte a fűtykűst s oly erővel ütűtte fejbe ellenfelét, hogy az nyomban holtan rogyott össze. *Halász* önként jelentkezett a vizs-gáló bírónál. Azonban mivel a gyűlkosságot ön-vedelemből követűte el, kihallgatása után szaba-don bocsátották.

Polgár Sándor orvosi műszer kötszer és sűrvkűttűgyár, mely tíű év óta fennáll, a legjobb hírvének őrvendű cég, ahol minden e szak-mába vűdű cikket nemcsak a legűtűnyosabb áron, hanem a legűkűletesebben elkűszűtve kap-hatni: Prospektussal vagy felvilágosűtással szí-vesen szolgál *Polgár Sándor* orvosi műszergyáros, Budapest, VII. Erzsűbet körűt 50 sz.

Valópőr. Egyik törvénysezéknél érdekes valópőr folyik. A házasság megkűtését követű napon a férj válókeresetet adott be neje ellen család és megtűvesztűs címűn. Okul azt hozta föl, hogy felesége megtűvesztűtette, mert igazű mell helyett egy gunnygáros gyártmányait viseli. Ezt a férj diszusztaúnak és „erűsen lehangolű csalásnak” minűsűti. A tárgyalásnál az alperesnű ügyvédje azzal érvelt, hogy sem csalásról sem megtűvesztűsről nem lehet szű, csak „egy megen-gedett szépsűgjavitásról”, mely bontű okul nem szolgálhat. A bíróság még nem dűntűt ebban az érdekes kérdésben.

Bérheadó. Sümegen a Tokaj-uccában leűvű házban 3 nagy uccai szoba, hozzá-tartozó konyha, kamara és pincével min-den órában haszonbérbe kiadó. Bűveb-ben *Ilavasy Józsefnél*.

Hirdetéseket jutányos áron felvesz a kiadóhivatal.

Scharpf Jenő fogműterme
Köszegről.

Tisztelettel értesítem a n. é. közön-
séget, hogy folyó hó 27., 28. és 29-én
Sümege, a Korona-szállóban tartózkodom.

Tisztelettel
Scharpf Jenő
fogtechnikus.

Polgár Sándor orvosi mű- és köt-
szerész, Buda-
pest VII. Erzsébet-körút 50. legjutányo-
sabban beszerezhető legjobb találmányu
sérvkötők, összes betegápolási
eszközök és kötszerek. Haskö-
tők, egyenestartók, orthopae-
diai fűzők és járógépek, müláb
és műkéz saját műhelyében a legpon-
tosabban készül. Valódi francia különle-
gességek és óvszerek F. Berguerand fils
párisi gyárából. Képes árjegyzék ingyen
és bérmentve.
Fenti címre figyelni tessék.

Gazdák és állat- tenyésztők

figyelmébe ajánlom
az állatok emész-
tését elősegítő

t á p p o r t,

mely eredeti cso-
magokban kapható

Márkus Salamon Fia
cégnél, * * * Sümege.

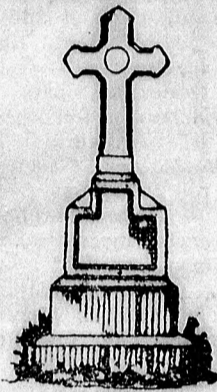
PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.
Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-nál
orvosilag első helyen ajánlva.
Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Pártojunk a hazai ipart és
viseljünk szegedi nyakkendőt!

amely dús választékban kapható

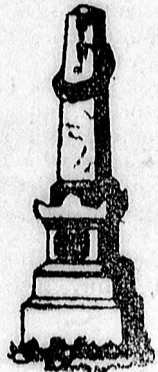
Márkus Salamon Fia cégnél, Sümege.

PENTZ MIHÁLY
KÖFARAGÓ-MESTER
SÜMEGEN.

Nagy sarkó-raktár
bel- és külföldi márványokból,
granit és sienitből, stb. kövekből.

Elvállal és készít: siremlékeket,
uti kereszteteket, Szent-Háromság
szobrokat, kriptákat, épület mun-
kákat s minden e szakmába vágó
munkákat és javításokat . . . .

Grünfeld J. uri szabó nagy szövetraktára.

Figyelemre méltó!

Tisztelettel értesítem a n. é. közön-
séget, hogy a legújabb őszi és téli va-
lódi hazai és angol szövetek nagy vá-
lasztékban megérkeztek.

Raktáron tartok: Férfi öltönyök 12 koronától feljebb;
iskolás fiú öltönyök 9 K-tól feljebb; gyermek öltönyök
4 K-tól feljebb. — Megrendelések gyorsan, pon-
tosan és olcsón, kitűnő fővárosi munkások
által készíttetnek. — Üzletemben kapható: 1 öltönyre
való (3 m.) őszi vagy téli hazai szövet 9 K 50 fill. Egy
teljes öltönyhöz való belés 3.50—4.40—6 koronaért.

Kiváló tisztelettel

Grünfeld J. uri szabó.

Minden vevő jogosítva van az árút (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.)
díjmentesen megvizsgáltatni

Az első Trieszti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLABAN
TRIEST mellett ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általánosan ausztriai gyógyszerész egyesületi kísérleti álló-
mása ellenőrzése alatt áll.

1/2 palack 5 korona, 1/4 palack 2.60 korona. 10 palack rendelésénél 10% engedmény.

Kapható: Sümege, Márkus Salamon Fia fűszerkereskedésében;
nagybani eladás a vidék részére Sattler Józsefnél, Nagy-Kanizsán.

Minden vevő jogosítva van az árút (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.)
díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és
kir. belügyi miniszterium
által jóváhagyott kísérleti
állomás és elemiszerek
vizsgáló intézete által
Bécs IX. Spitalgasse 31.

Vegyi ellenőrzés a cs. és
kir. belügyi miniszterium
által jóváhagyott kísérleti
állomás és elemiszerek
vizsgáló intézete által
Bécs IX. Spitalgasse 31.